

Jo Bogaert

**Dag
meneer
De Wilde**

Leven en werk
van Jan De Wilde

Inhoud

Hier komt Jan De Wilde	7
I Aalst	9
II Lede	63
III Aaigem	121
Vrienden over Jan	173
Alle teksten	193
Alfabetische titellijst	338
Met dank aan	342

Hier komt Jan De Wilde

Op het festival van Dranouter opende Jan De Wilde zondag 9 augustus officieus de 'Dag meneer De Wilde'-tournee die begin november officieel van start gaat. De dag nadien heb ik Jans vrouw Lieve aan de lijn.

'Hoe was het gisteren?'

'Een ongelooflijk succes. Jan is echt een icoon aan het worden.'

'Ja, iemand mailde me via Facebook: "*Wals met Mathilda*, zeer schoon hier in Dranouter!'"

'Die jonge gasten zingen al zijn liedjes mee!'

Jan speelt niet zo graag op festivals, maar een fijn publiek maakt alles goed. 'De mensen waren dolenthousiast,' zegt hij, 'ze vonden het fantastisch. Geen staande ovatie, want ze stonden al recht. Enkele oud-studenten van trombonist Wim De Pauw waren in de wolken. Een meisje vertelde hem dat ze de meeste liedjes kende, maar niet wist dat ze van Jan De Wilde waren. Iemand anders zei dat al mijn platen in de kast van zijn ouders staan. Misschien in die van zijn grootouders, denk ik.

Aan de ingang van de backstage werd ik aangesproken door een jongeman. Een tijdje geleden is zijn vader overleden en *Oude Maan* heeft hem over zijn verdriet geholpen. Dat is mooi. Ik stel het op prijs wanneer iemand me dat komt vertellen.

Op mijn oude dag krijg ik een waardering die ik vroeger niet altijd heb gehad. Ik heb natuurlijk een goede band en een uitstekende klankman, dat helpt ook wel. Iedereen doet heel graag mee, sommigen spelen zelfs liever met mij dan met hun vaste orkest.

Dat belooft dus voor de komende tournee.

I

Aalst

DE VOORUITZICHTSTRAAT

Mijn naam is: De Wilde Albert Marie, Jan,
geboren op 1 januari van
het jaar vierenzeventig en dit te Aalst,
Vooruitzichtstraat, drieënzestig te Aalst.

Het huis staat er nog, in de Vooruitzichtstraat. Het is het eerste van vier identieke rijtjeshuizen: het eerste in rode baksteen, het tweede in gele, dan opnieuw rood en het vierde geel. Van een goed architect, zoveel is zeker, want het zijn mooie, moderne huizen, strak gestileerd en praktisch. Nagenoeg onveranderd gebleven sinds ze zijn gebouwd, eind jaren dertig. Hier heeft Jan De Wilde drieëntwintig jaar gewoond. Hij werd er geboren op 1 januari 1944 en ging er pas weg na de dood van zijn moeder.

Jan heeft het nog over het *Houten Dorp*. Dat hoor je in Aalst niet veel meer. Er is nauwelijks nog iemand die weet wat het betekent, het *Houten Dorp*, in de volksmond de naam van de wijk waar Jan opgroeide. In de jaren twintig was er een nijpend tekort aan woningen in de stad. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd er vrijwel niet gebouwd, integendeel. De Duitse kanonnen verrichtten hun

verwoestende werk. Toen na de oorlog de industrie weer op gang kwam en de bevolking bleef groeien, was er een gebrek aan huizen. Om de nood van de jonge gezinnen te lenigen, werden er houten chalets geplaatst. Het Koning Albert Fonds had na de oorlog een massa houten noodwoningen gebouwd in het zwaar getroffen West-Vlaanderen en die verhuisden nu naar de fabriekssteden. Een honderdvijftigtal van die barakken belandden in Aalst in de omgeving van de Sint-Annalaan en de Vooruitzichtstraat en gaven de wijk zijn bijnaam. In 1928 verhuisden de barakken naar een ander deel van de stad, maar de naam bleef verbonden aan de wijk.

Ondertussen was baron Moyersoën, de katholieke schepen die later burgemeester van Aalst zou worden en het zelfs tot minister van staat zou schoppen, druk in de weer om een heel nieuw stadsdeel uit de grond te stampen. Vandaag de dag heet zo iemand een projectontwikkelaar. En hij was zowaar een man met goede vooruitzichten: in de Vooruitzichtstraat kwamen burgerwoningen, in de aanpalende straten honderden werkmanshuisjes. Jan De Wilde vermoedt dat Louis Paul Boon, die toen om de hoek woonde op de Sint-Annalaan, zijn roman *De Voorstad Groeit* op deze wijk baseerde, ook al situeerde hij zijn verhaal aan de andere kant van de stad.

In deze nieuwe voorstadswijk betrokken Leon De Wilde en Martha Van Hauwe vanaf 1939 hun huurwoning in rode baksteen. Ze waren in 1938 getrouwd: Leon was toen al zevenendertig, Martha dertig. Het paar had kort in Leuven gewoond: Annie, hun eerste dochttertje, werd er geboren in 1939. Ze keerden algauw terug naar hun geboortestad en een tweede dochter, Greta, werd geboren in 1942. Niet op een kraamafdeling, maar in de slaapkamer aan de straatkant, waar ook Jan twee jaar later het levenslicht zag. Vandaag heeft thuis bevallen iets exotisch, toen niet.

Ook al is Jan De Wilde een oorlogskind, de oorlog heeft op hem geen invloed gehad. Hij was pas negen maanden oud toen Aalst werd bevrijd. Ook al waren de naoorlogse jaren voor veel mensen

geen gemakkelijke tijd, het gezin De Wilde sloeg er zich doorheen. Jan heeft prettige herinneringen aan zijn kinderjaren.

‘Naast ons woonde een soort herenboer met zijn twee broers. Een van hen was getrouwd, maar het schijnt dat de vrouw alle drie *bediende*. Het waren rare snuiters, nogal primitief. Ze maakten vaak ruzie en konden dan minutenlang vloeken. Iemand van het televisieblad Humo is ze ooit nog komen interviewen voor een reeks over oude tradities en overleveringen in Vlaanderen. Miel Vlieger, dat was de bijnaam van de herenboer, had Kludde nog op de rug gedragen. Kludde-mijn-vel is een mythische kwelgeest die in het donker op de rug springt van een eenzame voorbijganger die hem dan de hele nacht moet dragen. Miel en zijn broers maakten veel ruzie en dat kon je tot bij ons horen. Ik kon nog niet praten, maar wel al vloeken, zonder adempauze schijnt het. Ik imiteerde de klanken van hun scheldpartijen.’

Een deel van de hoeve van Miel Vlieger staat er nog, maar ze werd grondig verbouwd. Wat er nu nog staat, helpt wel om je een voorstelling te maken van hoe het er toen moet hebben uitgezien. De hoeve stond er al voor de aanleg van de Vooruitzichtstraat, zelfs voor het *Houten Dorp* er was. Toen bestond de omgeving enkel uit weiden, velden en boerderijen. De boeren werden onteigend en er werden aarden straten door de weiden getrokken. Wij kunnen het ons nauwelijks nog voorstellen, maar Jan heeft de Sint-Annalaan – vandaag een drukke invalsweg – die aan zijn straat grensde nog gekend als een aarden weg. Aan het andere einde van de Vooruitzichtstraat hield de stad op. Daar begonnen de weilanden. Hier en daar stond een hoeve of de aanzet van een straat met enkele huizen, meer niet. Vandaag is dat hele gebied verstedelijkt. De huidige Boudewijnlaan, die de plek doorkruist en die nu deel uitmaakt van de drukke Aalsterse Ring, was ook nog een aarden weg. Dat landelijke karakter van toen is Jan altijd dierbaar geweest.

‘Onze tuinen liepen zeer diep, wel zeventig meter, maar ze waren wel maar een huis breed. Aangezien er geen afsluitingen stonden, vormden al die tuinen één open plek. Daar speelden we. We gingen ook stiekem voetballen op de nabijgelegen weide van de *Rode Kool*, een boer uit de Koolstraat. Dat mocht niet van hem. Hij vond dat we zijn gras vertraptten. Op een keer stond ik te kijken naar enkele oudere jongens die met een lederen voetbal aan het *sjotten* waren. Een lederen voetbal! Dat was onvoorstelbaar. Zo’n bal was een fortuin waard. Plots kwam de *Rode Kool* aangestapt net toen de bal over de draad vloog. Hij kon hem pakken en nam hem mee. ‘Ge kunt hem gaan halen op het politiekantoor’, riep hij pijnlijk. Een van de jongens, Willy De Ketelbutter, liep geruisloos achter hem aan en gaf met zijn vuist een stoot tegen de bal. Die vloog uit de boer zijn arm en Willy kon hem in de vlucht opvangen. De *Rode Kool* werd van woede nog roder dan gewoonlijk, maar moest onverrichter zake terug naar huis.

We speelden veel op straat, want er reden nog geen auto’s. Een auto was een echte rariteit in de jaren vijftig. De hele dag kwam er geen enkele auto voorbij. In onze straat was ik de jongste. Ik was *kattegebisj*, maar ik voelde me niet uitgesloten. De meeste spelletjes speelde ik mee: *katje aloe* (verstoppertje), *katje achtereen* (tikkertje), *katje hand in hand* (slierten vormen) ... De eerste auto die ik in onze straat zag, was een Opel. Het was rond 1958, ten tijde van de Expo. In de jaren zestig begonnen de mensen meer te verdienen. Dankzij de grotere welvaart kwamen er ook steeds meer auto’s. ’t Was gedaan met op straat te spelen.

Het was een aangename straat, waar iedereen iedereen kende. Er woonden mensen met een zekere standing: bankbedienden, leraren, een postbode, enkele winkeliers. Er kwam ooit een koppel uit Nederland wonen, nogal hooghartige mensen. Ze werden gemed en moesten uiteindelijk verhuizen.

Schuin tegenover ons woonde Paula Monsart, die later de vrouw werd van Walter De Buck. Toen mijn moeder zwanger was van mij, hoorde ze het meisje tegen haar vriendinnetje zeggen: “Madam De Wilde is in *posiesje* (is zwanger). Het zal een meisje zijn, want meisjes *kopen* (baren) meisjes en jongens kopen jongens.” Mijn moe heeft haar dan maar voorgelicht. Paula kwam later regelmatig naar mijn optredens als ik bij haar in de buurt speelde.’

De woonomstandigheden in die dagen verschilden van die van vandaag, in het bijzonder de sanitaire voorzieningen. Dat was niet enkel bij de De Wildes zo.

‘Een badkamer? We hadden er zoals de meeste mensen geen, alleen een zinken teil. We waren klein genoeg om erin te passen. Mijn moeder verwarmde het water op een gasvuur. Toen ik na haar dood verhuisde naar Lede nam ik die teil mee, want in Lede hadden we ook geen badkamer. Willem Vermandere heeft zich nog in die teil gewassen, weliswaar niet zittend, maar staand.

We hadden thuis evenmin stromend water, alleen een waterpomp en een regenput. We haalden elke dag een kan drinkwater bij onze burens, die hadden wel stromend water. Ze gaven ons met plezier water. Bij ons was het water gecontamineerd, omdat we een beerput in de tuin hadden. Ik heb die beerput ooit eens moeten leegscheppen met een emmer die ik telkens achteraan in de tuin leeggoot. Ik heb me daarna een kwartier lang afgeschrobd en me overgoten met eau de cologne, maar ik kreeg de geur niet van mijn lijf. Ik heb een week lang naar beer gestonken. Meestal klaarde mijn moeder dat karweitje. Op een keer werd ze aangevallen door de bakkersvrouw uit de Volksverheffingstraat, van wie het koertje grensde aan het einde van onze tuin. Molenwiekend kwam ze aangerend en mijn moeder kreeg enkele klappen. De reden? De stank van de beer trok tot in de winkel en de klanten lieten de taartjes staan.’

BOEKEN EN STRIPS

Vader koopt zijn Engels fototijdschrift bij meneer De Rouck en Jantje zelf krijgt zoals bijna elke week 'n prentjesboek.

Dag, meneer De Wilde!

Dag Jantje.

Op de achterkant van de platenhoes van het vijfde album, *De Bende van Jan De Wilde*, staat een foto van Jan als kind, aan de hand van zijn vader Leon. De foto werd door een beroepsfotograaf genomen in de Kattestraat. Op zondagen fotografeerde hij de voorbijgangers in hun zondagse kleren. De foto hing dan een week later te koop in zijn vitrine.

'Ik geloof dat het de dag was van mijn eerste communie, na de mis. Ik was zes of zeven. Na de hoogmis in de Sint-Jozefkerk gingen mijn vader en ik altijd naar het krantenwinkeltje van meneer D'Hondt. In het liedje *Dag, meneer De Wilde* heet de man meneer De Rouck, omdat D'hondt alleen op kwalijke dingen rijmt. Mijn vader, een fervente amateurfotograaf, kocht er regelmatig drie fototijdschriften, een Frans, een Engels en een Duits. Ik kreeg dan een Suske en Wiske of soms het duurdere Kuifje met stijve kaft. Ik had alle Suske en Wiskes, maar voor de luxueuze kleurendrukken van Kuifje moest ik bij mijn neef zijn, Paul D'Haeseleer, in de Dirk Martensstraat. Die had ze allemaal. Heerlijke uren heb ik daar gesleten.

Ik ging al heel vroeg naar de bibliotheek. Eerst naar *De Credo*, de bibliotheek van de jezuïeten in de Klapstraat. Wij noemden de bibliothecaris de *CVP'er*, omdat hij een kostergezicht had en een zeer lijzige stem. Ik kreeg lang niet alle boeken mee, alleen die met een quotering zes, later die met een vijf. *De loteling* van Hendrik Conscience mocht ik bijvoorbeeld niet ontlenen. Boeken van priester-schrijvers zoals pater Flerackers wel. Later, op mijn vijftiende,

ging ik naar de stedelijke bibliotheek. Van de eenarmige hulpbibliothecaris Gilbert kreeg ik alles mee. Ik heb toen heel wat klassiekers gelezen, van Claes en Timmermans tot Graham Greene.

Als kind kon ik urenlang lezen, zelfs zodanig lang dat ik door mijn benen zakte als ik weer eens te bruusk opstond. Lage bloeddruk. Vijf uur lezen, het kostte me geen moeite. Door al dat gelees dacht mijn moeder dat er iets scheelde met mijn ogen. Tijdens een consultatie bij oogarts Van Steenberge zei hij tegen haar: 'Aan zijn ogen mankeert niets, maar hij moet meer voetballen in plaats van te lezen.' Sportief ben ik nooit geweest: ik was klein en tener. Op winterse sportnamiddagen ging ik haast dood van de kou. Turnen was ook niet bepaald mijn favoriete vak en in het zwembad ging ik onder als een baksteen, meer bot dan wat anders. Maar verder was ik een gezond kind.'

VADER LEON

Meneer De Wilde hoopt dat Jantje ingenieur
in zwakstroom wordt.

Maar veel later zal zijn zoontje zanger worden,
en meneer

Leon zal sterven aan de kanker, over twee jaar
ongeveer.

Sportief misschien niet, maar kunstzinnig aangelegd was hij wel. Niet alleen was Jan dol op stripverhalen, boeken en het jeugdblad *Ons Volkske*, hij was ook van jongs af gefascineerd door schilderkunst en muziek. Hij ontdekte het allemaal op eigen houtje en het zou hem nooit meer loslaten. Het is niet omdat je daar gevoelig voor bent dat je artiest wordt. Om die genese te begrijpen, moeten we terug naar meneer De Wilde senior, of beter naar diens

Alle teksten

MOEDER

(Willem Elsschot)

Mijn moederken, ik kan het niet verkroppen
dat gij gekromd, verdroogd zijt en versleten,
zoals een pop waarin een hart zou kloppen,
door 't volk bij 't heengaan in een huis vergeten.

Ik zie uw knoken door uw kaken steken
en diep uw ogen in het hoofd gedrongen.
En ik ben gans ontroerd en kan niet spreken,
wanneer gij zegt: 'Kom, zit aan tafel jongen'.

Ik hoor u 's avonds aan de muren vragen
of gij de vensters wel hebt toegesloten.
Gij kunt den mist niet uit uw hersens jagen.
Uw lied is uit, gij kreunt de laatste noten.

Daar in de verte wordt een put gegraven;
ik hoor zo goed het ploffen van de kluiten.
En achter 't huis zie ik een schimme draven:
hij staat waarachtig reeds op haar te fluiten.

'Kom in, Mijnheer, ik stel u voor aan Moeder.'
'Vrees niets, kindlief, al heeft hij naakte benen:
hij is een vriend, een goede vriend, een broeder:
hij is niet ruw, hij wandelt op de tenen.

Tot weerziens dan. Ik kom vannacht of morgen.
Gij kunt gerust een onze-vader lezen,
en zet uw muts wat recht. Hij zal wel zorgen
dat gij geen kou vat en tevreê zult wezen.'

DE BALLADE VAN DE ZEVEN VINGERS

Toen Mieke door ons stedeke ging,
aan elke vinger een jongen hing,
maar dit strekt haar hierbij tot eer:
ze had slechts zeven vingers meer.

De eerste was vol goeie moed,
zoals je voor 't eerst aan liefde doet,
maar zij hield niet, en zij hield wel,
van puddingpap met karamel.

De tweede was van koekebrood,
zo goed van hart, zo zedelijk groot,
maar zielengrootheid verveelt vlug,
twee kreeg z'n medaillons terug.

De derde liet haar eerder koud,
het was geen type waarvan je houdt,
maar 't was nu eenmaal stil seizoen,
dan moet je wel concessies doen.

De vierde was Piet Tureluur,
dat was nu eens een prachtfiguur,
't is jammer dat zijn adem soms,
naar knoflook en naar zwavel stonk.

De vijfde was te seksueel:
hij knuffelde haar veel te veel,
en zij was lang geen puritein,
maar 't kan wat overdreven zijn.

Ik wist wel van haar slechte faam,
maar ik was verliefd, dus 't zou wel gaan,
maar toen ze me de bonnetjes gaf,
beet ik haar wel drie vingers af.

We zijn als vriend uiteengegaan,
het had niet zoveel pijn gedaan,
zij ging op zoek naar nieuw plezier,
ik had m'n bloedend souvenir.

Toen Mieke door ons stedeke ging,
aan elke vinger een jongen hing,
maar dit strekt haar hierbij tot eer:
ze had slechts zeven vingers meer!

IN DE ZOMER

In de zomer gaan we bloemen plukken in de wei,
gele pissebloemen plukken in de groene wei,
en de boer kan ons niet deren,
de boerin kan ons niet schelen,
wij gaan pissebloemen plukken in de groene wei.

In de zomer haakt je kledje aan de prikkeldraad,
aan de boze stalen dorens van de prikkeldraad,
en ik vind dat dat kledje jou nog veel beter staat,
met die mooie grote scheur van de prikkeldraad.

In de zomer gaan we zwemmen in de klare beek,
in het koele water van de klare beek,
en 't is beter dat niemand, dat geen mens er wat van weet,
van die twee witte kikkers in die klare beek.

In de zomer gaan we haasjes vangen in het bos,
lekker haasjes vangen in het frisse bos,
en dan gaan w'een uiltje knappen in 't fluwelen mos,
een fluwelen bed midden in 't frisse bos.

In de zomer is de avond zo ontzettend kort,
is de koele avond zo ontzettend kort,
en vergeef me liefje als ik wat warm word,
maar je bent zo mooi als het avond wordt.

In de zomer lijkt je vader wel een woeste beer,
lijkt je kale vader net een woeste beer,
ga vlug slapen liefje ik zie je wel weer,
welterusten en tot de volgende keer.

IK KAN HET, MA

Dat rotexaam van algebra
(toen ik maar drie op twintig had)
ligt me nu nog zwaar op de maag,
wat hebben ze me toen geplaagd!
De leraar zei: 'De Wilde Jan,
word jij maar liever vuilnisman!'
En Tante Tine zei: 'Kameraad,
't wordt tijd dat je uit werken gaat.'

Maar ik kan het ma, ik kan het,
Ik kan het ma, ik kan het,
echt ma, echt, ik kan het!

Ik trouwde en oom Stanislas
vertelde dat het dringend was.
Laster, want na een vol jaar
hadden we nog geen schreeuwer klaar.
Toen sprak die lieve tante Griet
erg kattig: 'Dat kan Jantje niet.
Het is misschien 'n goeie vent
maar hij is vast wel impotent!'

Maar ik kan het ma, ik kan het,
Ik kan het ma, ik kan het,
echt ma, echt, ik kan het!

Vermits ik toch niets goeds aanving
was 't beter dat ik mij verhing,
ik nam 'n nagel en 'n stoel,
je weet best wat 'k daarmee bedoel.

Foto- en tekstverantwoording

Alle foto's uit het fotokatern komen uit het familiearchief van Jan De Wilde en Lieve van Steenberghe, behalve volgende foto's:

- Foto 'De bende van Jan De Wilde': Herman Selleslags
- Foto 'Jan De Wilde en Henny Vrienten': Jo Clauwaert
- Foto 'Jan De Wilde, Henny Vrienten en muzikanten *Hè Hè*': Hendrik De Schrijver
- Foto 'Jan De Wilde, 2015': Hilde Gilbos

Alle gepubliceerde liedteksten werden geschreven door Jan De Wilde, behalve volgende teksten:

- *Moeder*: Willem Elsschot
- *Politieke wetenschap*: tekst en muziek Randy Newman, vertaling Jan De Wilde
- *Pik het en slik*: tekst en muziek John Prine, vertaling Jan De Wilde
- *Bo Diddley*: tekst en muziek Elias McDaniel, vertaling Jan De Wilde
- *Naakte man*: tekst en muziek Randy Newman, vertaling Jan De Wilde
- *De fanfare van honger en dorst*: tekst en muziek Lieven Tavernier
- *Eerste sneeuw*: tekst en muziek Lieven Tavernier
- *De verdwenen karavaan*: tekst en muziek Lieven Tavernier
- *Wakker naast jou*: tekst en muziek Kries Roose
- *Wij houden stand*: tekst en muziek Luc De Vos
- *Pauvre Ruteboeuf*: *Ruteboeuf*, vertaling Johan Daisne
- *Wals met Mathilda*: Tom Waits, vertaling Eddy Peremans

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Omslagfoto: Hilde Gilbos

Omslagontwerp en vormgeving: Studio Lannoo

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2015, en Jo Bogaert en Jan De Wilde

D/2015/45/554 – ISBN 978 94 014 2881 1 – NUR 661

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.